SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

# KANCELARIA SEJMU
## Biuro Komisji Sejmowych

# BIULETYN

**Z 6. posiedzenia**
**Rady Ochrony Pracy (X kad.)**
**w dniu 26 stycznia 2016 r.**

# Biuletyn z posiedzenia

# Rady Ochrony Pracy (nr 6/X kad.)

26 stycznia 2016 r.

Rada Ochrony Pracy, obradująca pod przewodnictwem posła **Janusza Śniadka (PiS)**, przewodniczącego Rady, zrealizowała następujący porządek dzienny:

**– wyrażenie opinii na temat wniosku marszałka Sejmu RP dotyczącego odwołania pani Iwony Hickiewicz ze stanowiska głównego inspektora pracy w związku ze złożoną rezygnacją oraz wyrażenie opinii dotyczącej kandydatury pana Romana Giedrojcia na stanowisko głównego inspektora pracy,**

**– sprawozdanie z działalności Rady Ochrony Pracy w 2015 r. – materiał przygotowany przez prezydium Rady Ochrony Pracy,**

**– plan pracy Rady Ochrony Pracy w 2016 r. – materiał przygotowany przez prezydium Rady Ochrony Pracy,**

**– informacja roczna pt. „Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników oraz działania prewencyjne KRUS w 2014 r.",**

**– sprawy bieżące.**

W posiedzeniu udział wzięli: **Iwona Hickiewicz** główny inspektor pracy wraz ze współpracownikami, **Roman Giedrojć** kandydat na stanowisko głównego inspektora pracy, **Janina Pszczółkowska** zastępca prezesa KRUS wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ewa Mierosławska** – z sekretariatu Rady w Biurze Prawnym i Spraw Pracowniczych.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

Otwieram posiedzenie Rady Ochrony Pracy. Chciałbym uroczyście powitać wszystkich państwa. Czynię to z pewną tremą, ponieważ po raz pierwszy występuję w tej roli. Z niektórymi z państwa znamy się od wielu lat. Dlatego z tym większą przyjemnością spotykam się z nimi na posiedzeniu Rady Ochrony Pracy. W sposób szczególny chciałbym powitać i pogratulować nowo powołanym członkom Rady. Chciałbym też powitać gości uczestniczących w posiedzeniu – głównego inspektora pracy panią Iwonę Hickiewicz wraz ze współpracownikami, pana Romana Giedrojcia oraz zastępcę prezesa KRUS panią Janinę Pszczółkowska wraz ze współpracownikami.

Pozwólcie państwo, że teraz wręczę nowym członkom pisma marszałka Sejmu powołujące w skład Rady. Tym, którzy byli nieobecni na uroczystości 15 stycznia br.

*(Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek wręcza akty nominacyjne 5 nowym członkom Rady Ochrony Pracy)*

Po dopełnieniu tej zaszczytnej formalności chciałbym przedstawić porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia. Został on uzupełniony o dodatkowy punkt w związku z pismami skierowanymi do Rady przez marszałka Sejmu.

Informuję, że marszałek Sejmu przesłał do Rady Ochrony Pracy pismo, w którym wnosi o wyrażenie przez Radę opinii o odwołaniu pani Iwony Hickiewicz ze stanowiska głównego inspektora pracy. Pani Iwona Hickiewicz złożyła rezygnację z pełnionej funkcji.

Oto treść pisma marszałka Sejmu: „Szanowny Panie Przewodniczący, na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007r. o Państwowej Inspekcji Pracy uprzej-

mie proszę o przedstawienie opinii dotyczącej wniosku pani Iwony Hickiewicz z dnia 19 stycznia 2016 r. o odwołanie ze stanowiska głównego inspektora pracy, który przekazuję w załączeniu".

I treść pisma pani Iwony Hickiewicz: „Szanowny Panie Marszałku, niniejszym pismem składam na ręce Pana Marszałka rezygnację z zajmowanego stanowiska – głównego inspektora pracy. Decyzja moja podyktowana jest względami osobistymi. Jednocześnie chciałabym podziękować za dotychczasową współpracę".

Jednocześnie marszałek Sejmu przesłał do Rady Ochrony Pracy pismo, w którym prosi o przedstawienie przez Radę opinii dotyczącej kandydatury pana Romana Giedrojcia na stanowisko głównego inspektora pracy. Oto jego treść: „Szanowny Panie Przewodniczący, na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy uprzejmie proszę o przedstawienie opinii dotyczącej kandydatury pana Romana Giedrojcia na stanowisko głównego inspektora pracy".

Rada Ochrony Pracy, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 o Państwowej Inspekcji Pracy, ma wyrazić:

– opinię w sprawie odwołania pani Iwony Hickiewicz ze stanowiska głównego inspektora pracy oraz

– opinię dotyczącą kandydatury pana Romana Giedrojcia na stanowisko głównego inspektora pracy.

W związku z powyższym porządek dzienny posiedzenia Rady przedstawia się następująco:

1) Wyrażenie opinii na temat wniosku marszałka Sejmu dotyczącego odwołania pani Iwony Hickiewicz ze stanowiska głównego inspektora pracy, w związku ze złożoną rezygnacją oraz wyrażenie opinii dotyczącej kandydatury pana Romana Giedrojcia na stanowisko głównego inspektora pracy.

2) Sprawozdanie z działalności Rady Ochrony w 2015 r. – materiał przygotowany przez prezydium Rady Ochrony Pracy.

3) Plan pracy Rady Ochrony Pracy w 2016 r. – materiał przygotowany przez prezydium Rady Ochrony Pracy.

4) Informacja roczna pt. „Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników oraz działania prewencyjne KRUS w 2014 r."

5) Sprawy bieżące.

Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Rada przyjęła porządek dzienny posiedzenia. Nie słyszę sprzeciwu. Stwierdzam, że Rada przyjęła porządek dzienny posiedzenia.

Przystępujemy do rozpatrzenia pkt 1 – Wyrażenie opinii na temat wniosku marszałka Sejmu dotyczącego odwołania pani Iwony Hickiewicz ze stanowiska głównego inspektora pracy, w związku ze złożoną rezygnacją. oraz wyrażenie opinii dotyczącej kandydatury pana Romana Giedrojcia na stanowisko głównego inspektora pracy.

Przypominam, że zgodnie z § 6 pkt. 3 Regulaminu Rady, uchwały dotyczące spraw personalnych zapadają w głosowaniu tajnym, ale Rada może w formie uchwały podjąć decyzję o innej formie głosowania.

Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos?

**Członek Rady Ochrony Pracy Michał Chałoński:**

Składam wniosek o przeprowadzenie jawnego głosowania.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

Kto z państwa jest za przyjęciem wniosku o przeprowadzenie głosowania jawnego? (20) Kto jest przeciw? (0) Kto wstrzymał się od głosu? (4)

Stwierdzam, że Rada przyjęła wniosek o jawne głosowanie.

Przechodzimy do głosowania. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem wniosku dotyczącego odwołania pani Iwony Hickiewicz ze stanowiska głównego inspektora pracy? (12) Kto jest przeciw? (0) Kto wstrzymał się od głosu? (10).

Stwierdzam, że Rada pozytywnie zaopiniowała wniosek dotyczący odwołania pani Iwony Hickiewicz ze stanowiska głównego inspektora pracy.

*(Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek składa pani Iwonie Hickiewicz podziękowania za dobrą współpracę i wręcza bukiet kwiatów).*

**Główny inspektor pracy Iwona Hickiewicz:**

Panie przewodniczący, Wysoka Rado, bardzo serdecznie dziękuję za ten czas, kiedy współpracowaliśmy na forum Rady Ochrony Pracy, a także w innych gremiach. Myślę, że to był dobry czas dla spraw związanych z ochroną pracy. Dzięki współpracy i porozumieniu udało się nam wypracować dużo dobrych kwestii dotyczących przepisów w zakresie prawa pracy i funkcjonowania Państwowej Inspekcji Pracy. Dziękuję za dobrą i konstruktywną współpracę. Życzę Radzie Ochrony Pracy, aby nadal – jak dotychczas – działała ponad podziałami na rzecz przestrzegania przepisów prawa pracy w naszym kraju, rozwoju ochrony pracy. Życzę państwu wszystkiego najlepszego. Mam nadzieję, że spotkamy się w innych gremiach i będziemy dalej współpracować.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

Dziękujemy, pani minister. Przechodzimy do zaopiniowania kandydatury pana Romana Giedrojcia na stanowisko głównego inspektora pracy. Członkowie Rady otrzymali charakterystykę zawodową kandydata oraz uzasadnienie wniosku pana marszałka. Sądzę, że powinniśmy umożliwić kandydatowi krótką prezentację.

Proszę pana Romana Giedrojcia o zabranie głosu.

**Kandydat na stanowisko głównego inspektora pracy Roman Giedrojć:**

Z większością państwa znamy się nie od dzisiaj. Prowadziliśmy rzetelne i – niekiedy – ostre dyskusje, które zawsze dotyczyły człowieka pracy. Z dniem 1 czerwca 2006 r. rozpoczęliśmy, wspólnie z panią Iwoną Hickiewicz, pracę w GIP jako zastępcy głównego inspektora pracy. Głównym inspektorem pracy była wówczas pani Bożena Borys-Szopa, która mówiła, iż chciałaby, aby zasadą funkcjonowania urzędu było 3S – samodzielność, specjalizacja i skuteczność. Nie można skutecznie pracować w sytuacji, kiedy różne obciążenia zawarte w ustawach praktycznie uniemożliwiają pracę inspektorów.

Pani minister Hickiewicz kilkakrotnie wypowiadała się na temat ograniczenia tych rygorystycznych obciążeń, wynikających z ustaw, szczególnie z ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Chciałbym przypomnieć, że w Unii Europejskiej Polska jest jedynym krajem, w którym inspektor pracy musi mieć upoważnienie określone co do miejsca i czasu przeprowadzenia czynności kontrolnych. Wcześniej wprowadziliśmy kontrolę wyłącznie po okazaniu legitymacji, w której to upoważnienie jest zapisane i to wystarczało. Obecnie występuje niewyobrażalna biurokracja w zakresie umożliwienia przeprowadzania kontroli. Połowa orzeczeń sądów administracyjnych stwierdza, że ta ustawa nie dotyczy Inspekcji Pracy, a druga połowa – że dotyczy.

Uważam, że dla poprawy skuteczności działania Państwowej Inspekcji Pracy trzeba spowodować zdjęcie tego ciężaru. Należy zwolnić Inspekcję Pracy z przedkładania upoważnień do kontroli przedsiębiorców. To po pierwsze.

Po drugie – trzeba uprościć funkcjonowanie urzędu. Niekiedy kilka albo kilkanaście razy muszę osobiście udawać się do sądów, żeby jako oskarżyciel publiczny udowodnić, że nastąpiło wykroczenie przeciwko prawom pracownika i że dana osoba jest winna. Koszty są przeogromne. Obecnie zmiana postępowania przed sądami może powodować, że działalność Państwowej Inspekcji Pracy będzie pozorna.

Uważam, że wiele rzeczy jest dobrych, część – bardzo dobrych. Trzeba je promować. Ale pewne rzeczy można poprawić. Będę starał się skutecznie je poprawić. Chodzi m.in. o to, żeby inspektor pracy był jak najmniej obciążony sprawami administracyjnymi. Gdy przychodziłem do Inspekcji Pracy w 1985 r., to moje zadanie było jednoznaczne – sporządzić protokół z kontroli i zastosować środki prawne. Nie interesowało mnie nic innego. Dlatego można było przeprowadzić więcej bardziej szczegółowych kontroli. Obecnie inspektor pracy przeznacza na czynności kontrolne 30% swego czasu, a 70% – na sprawy administracyjne. Chciałbym to zmienić.

Nie można poprawić warunków pracy bez możliwości oddziaływania nie tylko organizacji związkowych, ale również instytutów, wyższych uczelni, a przede wszystkim pracodawców. Dość wcześnie zrozumiałem, że bez generalnie przyjaznego spojrzenia na warunki pracy przez pracodawców, czy organizacji ich zrzeszających, nie da się poprawić warunków pracy i wyeliminować patologii w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących prawnej ochrony pracy, szczególnie bezpieczeństwa czy legalności zatrud-

nienia. Dlatego współpraca będzie zacieśniana. Podpisane umowy będą realizowane, nie wykluczam, że będą doprecyzowane.

Nawet gdybym miał najciekawsze pomysły, to bez pomocy Rady Ochrony Pracy nie da się poprawić warunków pracy w Polsce. Jestem przekonamy, że współpraca z Radą będzie na takim samym poziomie, jak wtedy, kiedy głównym inspektorem pracy była pani Iwona Hickiewicz i uda się nam przeprowadzić wiele pozytywnych kwestii dla dobra pracownika, który zawsze jest słabszą stroną stosunku pracy. Szczerze mówiąc, na to liczę.

Jeżeli byłyby jakieś pytania, jestem do państwa dyspozycji.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

Dziękujemy panu Romanowi Giedrojciowi. Jak państwo zapewne zwrócili uwagę, niektóre treści czy przekaz programowy pokrywa się dokładnie z tezami zawartymi w rocznych sprawozdaniach głównego inspektora pracy. Roman Giedrojć – jak wynika z cv – przeszło 30 lat jest pracownikiem Państwowej Inspekcji Pracy. Zatem problematyka działania PIP jest z pewnością jego mocną stroną.

Czy ktoś z państwa ma pytania do kandydata? Pan poseł Tomasz Jaskóła, proszę. Następnym mówcą będzie pan Jacek Męcina.

**Członek Rady Ochrony Pracy Tomasz Jaskóła:**

Chciałbym skierować kilka pytań do kandydata. Jakie działania zamierza podjąć kandydat na rzecz eliminowania mobbingowania pracowników i dyskryminacji płacowej w urzędzie, bo takie sprawy się toczą? Dalej – patologiczny system przyznawania nagród i wydawania pieniędzy podatnika. To gigantyczne nagrody. Przykładem niech będzie impreza na Zamku Królewskim za 113 tys. zł. Chciałbym poznać stosunek pana Giedrojcia do imprez za pieniądze podatnika.

Następnie – sposoby walki z korupcją wśród inspektorów Państwowej Inspekcji Pracy. Chciałbym, żeby pan spróbował wyjaśnić, czy zastosuje pan pewne środki, ewentualnie rozwiązania systemowe.

Szkolenia i imprezy inspektorów za pieniądze publiczne, łącznie z wycieczkami zagranicznymi. Chciałbym zapytać o pana opinię w tej sprawie.

Oczywiście, pracownik jest słabszą stroną stosunku pracy. Ale w rozmowie z panem Romanem Kluską usłyszałem piękne stwierdzenie, iż pracownicy mówili, że to on jest najlepszym związkiem zawodowym, dopóki urzędnicy i ustawodawca nie zniszczyli mu firmy. Czy przeregulowanie nie dotyczy również kwestii obowiązków pracodawców wobec urzędników? Ich liczba jest tak wielka, że w zasadzie trudno nie ukarać pracodawców po kontroli.

**Członek Rady Ochrony Pracy Jacek Męcina:**

Chciałbym poruszyć trzy sprawy. Cieszę się, że pan Roman Giedrojć wyeksponował kwestię aktywności i włączania się Państwowej Inspekcji Pracy w poprawę jakości pracy. Myślę, że obecnie nadszedł czas, żeby jeszcze głośniej o tym mówić. Mocniej eksponowałbym nie tylko współpracę ze związkami zawodowymi, ale w ogóle dialog społeczny. On jest potrzebny tej instytucji. Dla Państwowej Inspekcji Pracy spotkania, konsultacje z partnerami społecznymi są normą. To dobra cecha.

Druga kwestia dotyczy pewnych kontrowersji, dotyczących niezapowiedzianych kontroli. Chciałbym zapytać, na ile zmiana tej procedury została przeanalizowana pod kątem zgodności z prawem międzynarodowym. Wiem, że obecnie pracuje nad tym kilka instytutów, także naukowych. Czy pan planuje konsultacje w tym zakresie? Nie ulega dla mnie wątpliwości, że jeżeli mówimy o kontroli legalności zatrudnienia, to ta kontrola musi mieć charakter kontroli niezapowiedzianej. Jeżeli mówimy o *spectrum* systemu kontrolnego, to przedmówca słusznie zwrócił uwagę na związane z tym uciążliwości dla pracodawców. Wydaje mi się, że przez lata kontrola legalności zatrudnienia uległa osłabieniu. Powinna być wzmocniona także ze względu na procesy, które dzieją się na rynku pracy, w tym m.in. wzrost szarej strefy związany z pracownikami cudzoziemskimi.

Trzecia kwestia dotyczy zarządzania instytucją. To problem instytucji państwowych, które powinny przejmować różne elementy nowoczesnego zarządzania zasobami ludzkimi, wprowadzania procedur i zastanawiania się, jakie metody przeciwdziałają zjawiskom dyskryminacji czy mobbingu. Chodzi również o mechanizmy motywowania, nie

tyle uznaniowe, bo wtedy pojawia się problem z nagrodami. Przedsiębiorcy zastanawiają się nad sposobem wprowadzenia mechanizmów proefektywnościowych.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

Mam pewien niepokój, być może wyrażę go w imieniu części z państwa, żeby ta prezentacja nie przerodziła się w bardzo poważną debatę programową o bardzo ważnych sprawach. Jeśli chodzi o kwestię kontroli, to jeden z postulatów PIP formułowany od lat, jest też on postulatem formułowanym przez związki zawodowe. Wcześniej było wiele debat na forum Komisji Trójstronnej. Jestem pewien, że Rada Dialogu Społecznego podejmie i głęboko przedyskutuje ten temat. Według mojej wiedzy, nie ma zagrożenia, że będzie jakaś inicjatywa rządowa wyprzedzająca tę debatę.

Zwracam się z prośbą do członków Rady i kandydata, żeby tej prezentacji nie przekształcić w dyskusję programową. Prosiłbym o zwięzłe i krótkie odpowiedzi.

**Kandydat na stanowisko głównego inspektora pracy Roman Giedrojć:**

Z wielką przyjemnością odpowiem na pytania. Pan poseł Jaskóła pyta, jak zamierzam reagować na kwestie mobbingu i dyskryminacji w instytucji. W urzędzie istnieją opracowane procedury w zakresie mobbingu. Być może nie są doskonałe. Uważam, że należy im się przyjrzeć oraz w sposób jasny i precyzyjny określić, jakie trzeba podejmować działania w tej materii. Ustawodawca jednoznacznie określił, że przeciwdziałanie mobbingowi jest obowiązkiem pracodawcy.

Mobbing jest trudną kwestią. Pojęcie mobbingu – choć zdefiniowane – jest pojęciem spornym. Jedyną właściwą jednostką do rozstrzygania tej kwestii jest sąd pracy, który jest w stanie sprawę zbadać, określić i ocenić. Ale – podkreślam – każdy pracodawca ma obowiązek przeciwdziałać mobbingowi. Procedury zostaną przejrzane i doprecyzowane. Oczywiście, trzeba odróżnić mobbing od niechęci do pracy. W każdej instytucji są pracownicy, którzy pracę traktują na zasadzie, że gdy przychodzą, to już są spełnieni. Nie o to chodzi. Każdy musi wykonywać pracę jak należy.

Pan poseł wskazał kwotę 113 tys. zł za organizację uroczystości związanej z programem „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej". Ten program, jak i pozostałe programy prewencyjne będą kontynuowane, nie wykluczam, że z pewnymi zmianami. Można zorganizować taką uroczystość w upadającej szkole pod Warszawą bez ogrzewania, ale na takie spotkanie nikt nie przyjdzie. Czy można taniej? Trzeba zastanowić się. W Gdańsku robimy to własnymi siłami. Wychodzi taniej, ale nie wiem, czy lepiej. Przyjrzymy się kosztom, ale nie będziemy ich zmniejszać za wszelką cenę, wówczas takie wydarzenia nie będą przyjazne ani dla pracodawców, ani dla osób, które w nich uczestniczą.

Sposób walki z korupcją – jestem specjalistą w tym zakresie. W moim oddziale w Słupsku 6 osób musiało się pożegnać z pracą, ponieważ zachowały się niegodnie. Ale nie może być tak, że łapiemy wszystkich. Tu muszą być bardzo precyzyjne procedury, żeby „nie wylać dziecka z kąpielą". Zdecydowana większość pracowników to bardzo uczciwi i pracowici ludzie. Należą im się podziękowania za wkład pracy przy tak niskim wynagrodzeniu. Z drugiej strony, mamy korporacje, którym musimy się przeciwstawić, a wiedza tych ludzi musi być co najmniej porównywalna. Dzisiaj mamy pewne osiągnięcia, kiedy z korporacjami potrafimy ustalić, że był to stosunek pracy, a nie umowa zlecenia czy umowa o dzieło. Mamy czym się pochwalić. Uważam, że gdyby w ustawie o Państwowej Inspekcji Pracy wprowadzono rozwiązanie dotyczące wydawania decyzji uznania stosunku pracy, to bylibyśmy w znacznie skuteczniejsi. Podobne rozwiązania ma Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Jestem współautorem wcześniejszej, tzw. małej nowelizacji ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy, która wprowadza nakazową decyzję płacową. To znacznie pomogło ludziom wykonującym pracę.

Szkolenia za pieniądze publiczne – brak szkoleń powoduje, że urząd stoi w miejscu albo cofa się…

**Członek Rady Ochrony Pracy Tomasz Jaskóła:**

Bardzo przepraszam, ale mówiłem o szkoleniach w miejscach do tego nieprzeznaczonych np. zagraniczne wycieczki.

**Kandydat na stanowisko głównego inspektora pracy Roman Giedrojć:**

Nie znam takich przypadków, zatem nie będę się odnosił. Jeżeli moja kandydatura uzyska pozytywną opinię Rady, zbadam ten problem i udzielę odpowiedzi na piśmie.

Ostatnie pytanie – uważam, że kontrola powinna być systemowo rozwiązywana. Dzisiaj przeprowadzamy kontrole w sytuacjach, gdy wynika ona z harmonogramu zatwierdzonego przez Radę Ochrony Pracy i ze skarg. Musimy wykonać bardzo dużo tych kontroli. Czasami zdarza się, że jesteśmy 3 czy 4 razy w ciągu roku u danego pracodawcy, ale nie dlatego, że Państwowa Inspekcja Pracy upodobała sobie tego pracodawcę, tylko ze względu na kolejne skargi. Ustawa zobowiązuje nas do zbadania ich zasadności. Dlatego musimy prowadzić kontrole.

Uważam, że system cyklicznego kontrolowania przedsiębiorstw powinien być taki, aby inspektorzy sprawdzali warunki pracy w poszczególnych firmach co najmniej raz na 5 lat. Rada Ochrony Pracy podnosiła ten problem. Zwracam uwagę, że Państwowa Inspekcja Pracy realizuje programy prewencyjne dotyczące m.in. pomocy, szczególnie dla mikro- i małych przedsiębiorstw w opracowaniu ryzyka zawodowego. Dzisiaj wiele mówimy na temat ryzyka zawodowego, ale ta kwestia nadal nie jest zrozumiała dla pracowników. Nie wiedzą oni, jak poruszać się w tym obszarze.

Odpowiadam na kwestie poruszone przez pana Jacka Męcinę. Zdjęcie obowiązku uprzedzania o kontroli i wydawania upoważnień przez Państwową Inspekcję Pracy jest zgodne z prawem Unii Europejskiej. Powiadam ponownie, że jedynym państwem w Unii Europejskiej, które stosuje takie upoważnienia, jest Polska. W innych krajach nie ma tego obowiązku.

Wykonałem ponad 20 tys. kontroli. Radzę sobie. Jeśli mamy skargę, to może chodzić o wykroczenie, niekiedy o przestępstwo, ale działanie może być też podjęte ze względu na ochronę życia i zdrowia np. w budownictwie. Upoważnienia są zbędne. Zwracam uwagę na koszty – ok. 2 mln zł niepotrzebnie wypływa z budżetu PIP, te środki można by przeznaczyć na prewencję. W ustawie o swobodzie działalności gospodarczej ani razu nie pojawia się Państwowa Inspekcja Pracy, mimo to połowa sądów orzeka, że dotyczy PIP, a połowa – że nie dotyczy. Każde pozytywne rozwiązanie będzie do zaakceptowania. Po drugiej stronie zawsze stoi człowiek.

Generalnie, nie da się odróżnić kontroli legalności zatrudnienia, od kontroli rutynowej czy skargowej. Najwięcej nieprawidłowości jest ujawnianych w czasie kontroli rutynowych. Kiedy wykonuję kontrolę na budowie, gdy występuje zagrożenie publiczne, sprawdzam również legalność zatrudnienia. Działanie na podstawie oświadczeń nie jest do końca dobrym rozwiązaniem. Mam propozycję zacieśnienia współpracy np. ze Strażą Graniczną. Wspólnie przeprowadziliśmy kontrole na terenie Pomorza środkowego, w których stwierdziliśmy nielegalność zatrudnienia wielu osób.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

Jestem pewien, że pan inspektor ma dużo do powiedzenia w tej kwestii. Staje się dokładnie to, czego obawiałem się, powaga tematu prowokuje do podjęcia dyskusji. To temat tak ważny, że nawet sytuacja w jakiej go podejmujemy absolutnie nie daje szansy sprostać powadze zagadnienia. Deklaruję, że jeszcze w tym roku, może nie w pierwszym półroczu, ale jeśli będzie takie oczekiwanie, to na początku kolejnego, wrócimy do tego tematu.

**Członek Rady Ochrony Pracy Janusz Kowalski:**

Po deklaracji pana przewodniczącego rezygnuję z pytania.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

To moje zobowiązanie honorowe, że wrócimy do tego tematu na forum Rady Ochrony Pracy. Składam taką deklarację.

**Kandydat na stanowisko głównego inspektora pracy Roman Giedrojć:**

Istnieją procedury w zakresie zarządzania instytucją. Dokonamy weryfikacji. Jeżeli można będzie wprowadzić pozytywne zmiany, to z pewnością to uczynimy.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

Przystępujemy do powołania komisji skrutacyjnej, która przeprowadzi głosowanie. Proponuję powołanie komisji w następującym składzie: pani Ewa Górska, pan Kazimierz Kimso, pan Zbigniew Żurek. Wszyscy kandydaci wyrazili zgodę.

Kto jest za powołaniem komisji skrutacyjnej w proponowanym składzie? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Stwierdzam, że Rada jednogłośnie powołała komisję skrutacyjną.

Proszę komisję o ukonstytuowanie się, a następnie rozdanie kart do głosowania.

Proponuję, aby w trakcie głosowania i liczenia głosów przez komisję skrutacyjną rozpatrzyć pkt 3 porządku dziennego – Plan pracy Rady Ochrony Pracy w 2016 r. Członkowie Rady otrzymali projekt planu pracy. Został on omówiony przez prezydium.

Proszę o zabranie głosu panią prof. Danutę Koradecką – wiceprzewodniczącą Rady.

**Zastępca przewodniczącego Rady Ochrony Pracy Danuta Koradecka:**

Chciałabym poinformować, że członkowie Rady, organy administracji państwowej, instytucje centralne, instytuty naukowe, związki zawodowe i organizacje pracodawców, zgłosiły 74 propozycje tematów do planu pracy Rady. Spotykamy się raz w miesiącu, stąd niemożliwe jest uwzględnienie wszystkich propozycji w brzmieniu, w jakim zostały sformułowane i złożone. Przegląd propozycji pozwolił na pewne skumulowanie tematyki dotyczącej np. stosunku pracy, czasu pracy, legalności zatrudnienia, warunków pracy w sektorach o największej liczbie śmiertelnych i ciężkich wypadków przy pracy.

Prezydium wyodrębniło 6 tematów, które będą przedmiotem posiedzeń Rady w I półroczu 2016 r. Na dzisiejszym posiedzeniu rozpatrzymy informację „Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników oraz działania prewencyjne KRUS w 2014 r.”. oraz Sprawozdanie z działalności Rady Ochrony Pracy w 2015 r. i Plan pracy Rady Ochrony Pracy na 2016 r. Tematem posiedzenia 9 lutego br. będzie ocena skali zjawiska zawierania umów cywilnoprawnych i zatrudnienia w szarej strefie. 29 marca br. na posiedzeniu w siedzibie CIOP-PIB Rada zapozna się ze stanem realizacji programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” – III etap. Ponadto, na tym posiedzeniu Zakład Ubezpieczeń Społecznych przedstawi materiał „Programy wspierania poprawy warunków pracy realizowane przez ZUS w ramach funduszu prewencji wypadkowej”, w tym dofinansowania działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek. 28 kwietnia przypada Dzień Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy i Chorób Zawodowych. Tego dnia w Sali Kolumnowej odbędzie się uroczyste posiedzenie ROP. Bezpieczeństwo i higiena pracy w sektorach gospodarki o największej liczbie wypadków śmiertelnych i ciężkich oraz koszty społeczne i ekonomiczne wypadków przy pracy – to tematy tego posiedzenia. Na posiedzeniu 17 maja br. Rada omówi skutki dla budżetu państwa zastępowania umów o pracę umowami cywilnoprawnymi i zatrudniania w szarej strefie. Materiały przygotują ZUS, Ministerstwo Finansów, GUS, NIK i Państwowa Inspekcja Pracy. 7 czerwca br. główny inspektor pracy przedstawi Radzie „Sprawozdanie z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2015 r.”.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

Dziękuję za przedstawienie projektu planu pracy. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos?

**Członek Rady Ochrony Pracy Jacek Męcina:**

Z zainteresowaniem przyjąłem przewidziany na maj temat: skutki dla budżetu państwa zastępowania umów o pracę umowami cywilnoprawnymi i zatrudniania w szarej strefie. Czy będzie można zgłaszać wnioski o przedstawienie danych, które może posiadać jedynie minister finansów. Chodzi m.in. o liczbę osób zatrudnionych na umowy cywilnoprawne, dla których jedynym źródłem dochodu jest ta forma umowy.

**Zastępca przewodniczącego Rady Ochrony Pracy Danuta Koradecka:**

Minister finansów przygotuje materiał na to posiedzenie.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

Jest wymieniony jako jedna z instytucji zobligowanych do przygotowania materiałów.

**Członek Rady Ochrony Pracy Jacek Męcina:**

Rozumiem, że będzie można zgłosić wnioski w trybie roboczym.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

Prezydium było zgodne, że informacje, które zostaną udzielone przez wskazane instytucje będą przyczynkiem do debaty. Zwracam uwagę, że plan pracy na II półrocze pozostaje otwarty. Sądzę, że w maju ustalimy plan na II półrocze uwzględniając wnioski z dwóch debat – pierwsza z nich odbędzie się w lutym. Materiał przygotuje Państwowa Inspekcja Pracy. Zwracam uwagę na dość bliski termin – 9 lutego. Jestem przekonany, że Państwowa Inspekcja Pracy zdąży przygotować materiał. Druga debata odbędzie się w maju – informacje przedstawią ZUS, Ministerstwo Finansów, NIK, GUS i Państwowa Inspekcja Pracy. Wówczas zdecydujemy, w jaki sposób i w jakim kierunku będziemy zajmować się tym tematem, łącząc go z innymi – również bardzo ważnymi – tematami zgłoszonymi przez członków Rady. Taka była konkluzja posiedzenia prezydium.

Jeżeli chodzi o terminy posiedzeń, to utrzymujemy zasadę, że posiedzenia Rady odbywają się w przeddzień posiedzeń Sejmu. Informuję, że następne posiedzenie odbędzie się 9 lutego br., kolejne – 29 marca br.

Czy są uwagi do projektu planu pracy? Nie widzę zgłoszeń. Stwierdzam, że Rada przyjęła plan pracy.

Pan Michał Chałoński, proszę.

**Członek Rady Ochrony Pracy Michał Chałoński:**

Wielokrotnie zwracałem uwagę, że wtorkowe posiedzenia Rady uniemożliwiają zaproszenie konstytucyjnych ministrów, bo we wtorki odbywają się również posiedzenia rządu. Dlatego proponuję organizować posiedzenia ROP w dniach umożliwiających zaproszenie członków rządu. Urzędnicy ministerialni nie mają kompetencji do podejmowania decyzji.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

Proponuję, aby w tej chwili nie rozstrzygać jednoznacznie tej kwestii. Jeżeli uzgodnimy, że w przypadku danego tematu celowa byłaby obecność ministra, sekretarza czy podsekretarzy stanu, to gdy okaże się, że niemożliwa jest obecność w tym dniu, rozważamy zwołanie posiedzenia w innym dniu. Zwracam jednak uwagę, że takie rozwiązanie może być problemem dla członków Rady – parlamentarzystów, którzy posiedzenia ROP wiążą z harmonogramem posiedzeń Sejmu. Nie wykluczam, że jeżeli będę uzasadnione powody zwołamy posiedzenie Rady niekoniecznie w synchronizacji z terminem posiedzenia Sejmu. Składam taką deklarację.

Zamykam punkt dotyczący planu pracy. Proszę przewodniczącego komisji skrutacyjnej o odczytanie protokołu.

**Przewodniczący komisji skrutacyjnej Kazimierz Kimso:**

„Protokół z głosowania tajnego na posiedzeniu Rady Ochrony Pracy w dniu 26 stycznia 2016 r. w sprawie wniosku marszałka Sejmu RP Marka Kuchcińskiego, dotyczącego zamiaru powołania na stanowisko głównego inspektora pracy pana Romana Giedrojcia. Komisja skrutacyjna w składzie: przewodniczący – Kazimierz Kimso, członkowie – Ewa Górska, Zbigniew Żurek, stwierdza co następuje:

– w głosowaniu uczestniczyło 25 członków Rady Ochrony Pracy,

– głosów ważnych oddano 25,

– za wyrażeniem pozytywnej opinii w sprawie wniosku o powołanie pana Romana Giedrojcia na stanowisko głównego inspektora pracy głosowało 16 członków Rady, przeciw – 4 głosy, wstrzymało się 5 osób”.

**Kandydat na stanowisko głównego inspektora pracy Roman Giedrojć:**

Dziękuję za wyrażenie pozytywnej opinii w sprawie mojej kandydatury. Postaram się spełnić wszystkie oczekiwania, możliwe do zrealizowania dla dobra człowieka, który potrzebuje pomocy ze strony ROP i PIP. Jeszcze raz dziękuję państwu.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

Gratuluję panu Romanowi Giedrojciowi pozytywnej opinii Rady Ochrony Pracy.

Przechodzimy do rozpatrzenia pkt 2 porządku dziennego – Sprawozdanie z działalności Rady Ochrony Pracy w 2015 r. Proszę pana Zbigniewa Żurka – wiceprzewodniczącego Rady o przedstawienie sprawozdania.

**Zastępca przewodniczącego Rady Ochrony Pracy Zbigniew Żurek:**

Przedstawię najważniejsze tezy sprawozdania. Rada Ochrony Pracy, zgodnie z ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy, jest organem nadzoru w sprawach dotyczących przestrzegania prawa pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy, a także legalności zatrudnienia oraz działalności Państwowej Inspekcji Pracy. Do zadań Rady Ochrony Pracy należy m. in.:

– wyrażanie stanowisk w sprawach objętych zakresem działania Państwowej Inspekcji Pracy, a w szczególności dotyczących: programów działalności i zadań Państwowej Inspekcji Pracy, okresowych ocen działalności Państwowej Inspekcji Pracy oraz wniosków wynikających z tych ocen, problemów ochrony pracy o zasięgu ogólnokrajowym,

– wyrażanie opinii o kandydatach na stanowiska głównego inspektora pracy i jego zastępców oraz okręgowych inspektorów pracy.

Kadencja Rady trwa 4 lata. Zarządzeniem Nr 10 marszałka Sejmu z 12 listopada 2010 r. została powołana Rada Ochrony Pracy IX kadencji, licząca 30 członków. Na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy członkowie Rady pełnią obowiązki do dnia powołania nowych członków. 2 grudnia 2014 r. zakończyła się IX kadencja, jednak członkowie Rady pełnili swoje obowiązki do dnia 28 lipca 2015 r. czyli do dnia, w którym marszałek Sejmu podpisała zarządzenie nr 14 o powołaniu Rady Ochrony Pracy X kadencji.

Pracami Rady kieruje jej prezydium – jako organ wykonawczy. Prezydium Rady tworzą przewodniczący, jego zastępcy oraz sekretarz. W 2015 r. prace prezydium koncentrowały się głównie na koordynacji bieżącej działalności Rady, analizie tematów zgłoszonych do planu pracy Rady na 2015 r., a także rozpatrywaniu niektórych skarg, dotyczących działalności Państwowej Inspekcji Pracy, kierowanych do przewodniczącego Rady, opiniowaniu kandydatur ROP do nagrody im. H. Krahelskiej, przyznawanej przez głównego inspektora pracy.

Posiedzenia Rady odbywały się według planu zatwierdzonego przez Radę. Niniejsze sprawozdanie z działalności, podobnie jak sprawozdania z lat poprzednich, Rada składa prezydium Sejmu.

Zadania i uprawnienia Rada realizowała przy pomocy wyłonionych ze swego składu stałych i doraźnych zespołów roboczych, które przygotowywały projekty stanowisk i opinii, będących przedmiotem prac Rady. Rada Ochrony Pracy IX kadencji powołała cztery stałe zespoły problemowe: Zespół ds. Prawno–Organizacyjnych, Zespół ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Środowisku Pracy, Zespół ds. Nauki, Edukacji i Promocji oraz Współpracy z Partnerami Społecznymi oraz Zespół ds. Skarg.

Plan pracy Rady na 2015 r. został rozpatrzony i przyjęty na posiedzeniu plenarnym 20 stycznia 2015 r. Propozycje tematów do planu zostały zgłoszone przez członków Rady, a także przez Państwową Inspekcję Pracy, Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Instytut Medycyny Pracy, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Wyższy Urząd Górniczy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, instytucje rządowe, partnerów społecznych i organizacje pozarządowe współpracujące z Radą na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracujących.

W ubiegłym roku Rada Ochrony Pracy obradowała na posiedzeniach plenarnych, które odbywały się raz w miesiącu oraz na spotkaniach zespołów problemowych Rady. Zespoły spotykały się w zależności od potrzeb i pilności problematyki, którą się zajmują. Pracowały głównie nad przygotowaniem projektów stanowisk Rady.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 12 plenarnych posiedzeń, w tym 1 uroczysta sesja Rady Ochrony Pracy w dniu 28 kwietnia 2015 r. w związku z Międzynarodowym Dniem Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy, nad którą patronat honorowy objęła marszałek Sejmu RP oraz 29 posiedzeń zespołów problemowych. W sprawozdaniu wymienione są tematy rozpatrywane przez Radę na posiedzeniach plenarnych.

Stanowiska Rady, podejmowane na posiedzeniach plenarnych, kierowane są do marszałka Sejmu, merytorycznych komisji sejmowych: głównie do Komisji Pracy i Polityki Społecznej, Komisji Gospodarki i Komisji do Spraw Kontroli Państwowej, do senackich komisji: głównie do Komisji Gospodarki Narodowej oraz Komisji Rodziny i Polityki Społecznej, urzędów i instytucji współpracujących z Radą: Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego, Głównego Inspektoratu Pracy, Głównego Urzędu Statystycznego, Instytutu Medycyny Pracy, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Zdrowia, Prokuratora Generalnego, Wyższego Urzędu Górniczego, Urzędu Dozoru Technicznego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a także do organizacji pracodawców i pracowników.

Sprawozdanie prezentuje także pozostałą działalność Rady. Wymienia m.in. uroczystą sesję dla uczczenia Międzynarodowego Dnia Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy, seminaria i konferencje pod patronatem Rady.

W 2015 r. do Rady Ochrony Pracy wpłynęło ok. 100 skarg. Były one rozpatrywane na posiedzeniach Zespołu ds. Skarg.

Przedstawiłem główne tezy sprawozdania. Jeśli będą pytania, to chętnie na nie odpowiem.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

Dziękuję panu wiceprzewodniczącemu ze zwięzłe zaprezentowanie sprawozdania. Czy są uwagi do przedłożonego dokumentu? Nie widzę zgłoszeń.

Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, to uznam, że Sprawozdanie z działalności Rady Ochrony Pracy w 2015 r. zostało przyjęte. Sprzeciwu nie słyszę.

Przechodzimy do rozpatrzenia pkt 4 porządku dziennego – Informacja roczna pt. „Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników oraz działania prewencyjne KRUS w 2014 r.”. Materiał został przygotowany przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Proszę o zabranie głosu panią Janinę Pszczółkowską – zastępcę prezesa KRUS.

**Zastępca prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Janina Pszczółkowska:**

Zanim moi współpracownicy przedstawią szczegółową informację na temat wypadków przy pracy i chorób zawodowych rolników oraz działań prewencyjnych KRUS w 2014 r., chciałabym tytułem wstępu przypomnieć, że Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego została powołana na mocy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z 20 grudnia 1990 r. Działa od 1991 r. Jest zobowiązana do prowadzenia wśród rolników działań prewencyjnych, mających na celu przede wszystkim ograniczenie wypadkowości przy pracy rolniczej oraz ograniczenie chorób zawodowych. Prowadzenie tej działalności Kasa rozpoczęła od 1993 r. Od tego czasu obserwujemy spadek zgłaszanych zdarzeń wypadkowych o ponad 66%. Odnotowujemy także znaczący spadek liczby zdarzeń zakończonych przyznaniem jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z powodu znacznego uszczerbku na zdrowiu. W tym okresie bardzo poprawił się wskaźnik wypadkowości – obniżył się z 24 do 10.

Istotną poprawę odnotowano także w zakresie chorób zawodowych. W tej grupie zawodowej występują charakterystyczne choroby np. astma oskrzelowa, wewnątrzpochodne zapalenie pęcherzyków płucnych, choroby skóry związane z używaniem różnego rodzaju środków. Od lat dominującą chorobą zawodową jest borelioza oraz kleszczowe zapalenie mózgu. Choć dane wskazują na poprawę, niemniej jednak tendencja utrzymuje się, i to mimo różnych działań szkoleniowych prowadzonych wśród rolników. W 2014 r. ta choroba również zajmuje czołowe miejsce wśród chorób zawodowych.

Jeżeli chodzi o działania prewencyjne, to od lat KRUS prowadzi wiele szkoleń, wydaje ulotki, broszury, organizuje spotkania z rolnikami. Moi współpracownicy przedstawią bardziej szczegółowe informacje na ten temat.

Uwzględniając przyczyny wypadków przy pracy Kasa – dla potrzeb odziaływania prewencyjnego – podzieliła je na trzy grupy: „upadek osób”, „pochwycenie, uderzenie przez ruchome części maszyn” oraz „uderzenie, przygniecenie i pogryzienie przez zwierzęta”.

Realizując działania prewencyjne KRUS współpracuje z wieloma instytutami naukowymi, Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym oraz z Państwową Inspekcją Pracy. W tym miejscu chciałabym podziękować za bardzo dobrze układającą się współpracę, co służy dobru naszego ubezpieczonego. Od 2013 r. KRUS współuczestniczy w kampanii informacyjno-promocyjnej prowadzonej przez Państwową Inspekcję Pracy „Szanuj życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym".

To tyle tytułem wprowadzenia. Proszę pana Zbigniewa Rapackiego o przedstawienie szczegółowej informacji.

**Główny specjalista w Biurze Prewencji i Rehabilitacji KRUS Zbigniew Rapacki:**
Dane, które zaprezentujemy, dotyczą 2014 r. Przedstawimy również kilka danych dotyczących ubiegłego roku, które udało nam się wygenerować z systemu.

W 2014 r. do KRUS zgłoszono 21 939 zdarzeń wypadkowych, czyli o 1435 (6,1%) mniej niż w 2013 r. Natomiast liczba zgłoszonych wypadków w 2015 r. jest o 1785 (8,1%) mniejsza niż w 2014 r. Liczba wypadków zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań spadła od 2005 r. o 25%. W 2015 r. w porównaniu z 2014 r. odnotowano spadek liczby tych wypadków o 1269, czyli o 8%.

W 2014 r. wskaźnik wypadkowości – liczba wypadków zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań przypadająca na 1000 ubezpieczonych, w rolnictwie indywidualnym wyniósł 10,8. W porównaniu do 2013 r. był o 0,1wyższy. W 2015 r. ten wskaźnik wyniósł 10,3. Od 2005 r. wskaźnik wypadkowości w rolnictwie indywidualnym spadł o 2,5.

Odnotowano duże zróżnicowanie wskaźnika wypadkowości między województwami. Najniższy był w województwach: opolskim (5,4), śląskim (6,6), zachodniopomorskim (7,4), małopolskim (7,6), a najwyższy – w województwach: warmińsko-mazurskim (15,6), wielkopolskim (13,5), lubelskim (12,6) i podlaskim (12,4). Zróżnicowanie wskaźnika wypadkowości pomiędzy województwami wynika przede wszystkim z różnic w ukształtowaniu terenu, warunków klimatycznych regionu, specyfiki produkcji rolnej na danym obszarze oraz sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych.

W 2013 i 2014 r. wypłacono po 77 jednorazowych odszkodowań z tytułu śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej. W 2015 r. liczba tych odszkodowań była o 14 mniejsza, co stanowi 18,8%.

W strukturze wypadków w 2014 r., według orzeczonego uszczerbku na zdrowiu, dominowały wypadki, które spowodowały do 5% uszczerbku na zdrowiu. Ich liczba wyniosła 9992, czyli było to prawie 64% wypadków.

Prawie połowę (7674 tj. 49%) wypadków zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań w 2014 r. stanowiły zdarzenia z grupy „upadek osób", następnie 13,1% – z grupy „pochwycenia i uderzenia przez ruchome części maszyn i urządzeń" oraz 12% – z grupy „uderzenia, przygniecenia i pogryzienia przez zwierzęta". Te trzy grupy stanowią prawie 75% wypadków, które zdarzają się w rolnictwie indywidualnym.

W 2014 r. odnotowano 9 tragicznych przejechań lub przygnieceń przez ciągniki rolnicze oraz 6 wypadków komunikacyjnych podczas poruszania się po drogach publicznych. Wskutek „upadków osób" zginęło 15 rolników. Natomiast w grupie „upadek przedmiotów" odnotowano 14 zdarzeń ze skutkiem śmiertelnym, najczęściej przy pozyskiwaniu drewna do celów opałowych. Sądzę, że Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, wspólnie z Państwową Inspekcją Pracy podejmą stosowne działania na rzecz ograniczenia tego typu zdarzeń.

Ponad 80% wypadków odnotowano w gospodarstwach rolnych o powierzchni nieprzekraczającej 15 ha przeliczeniowych. Najwięcej wypadków (65,4%) zgłoszono w gospodarstwach rolnych o mieszanym profilu produkcji, czyli produkcji zwierzęco-roślinnej. Najczęściej do wypadków dochodziło na podwórzu i w obejściu gospodarstwa (43,1%), w pomieszczeniach produkcyjnych (30%) oraz podczas prac na polach i łąkach (12,1%). Większość wypadków odnotowano podczas prac związanych z obsługą zwierząt (19,1%). Wypadki z udziałem maszyn i urządzeń stanowiły 35,6% wszystkich zdarzeń poddanych analizie w okresie sprawozdawczym.

Najczęstsze przyczyny wypadków w 2014 r. – które w zasadzie powtarzają się od wielu lat – to zły stan nawierzchni podwórzy i ciągów komunikacyjnych – śliskie, grząskie,

nierówne, niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie nieodpowiedniego, reakcja zwierzęcia na nieznane bodźce i otoczenie, niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia, niewłaściwe uchwycenie i trzymanie narzędzi, nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, przyczep, wozów itp., wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt, niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe.

Przechodzę do problematyki chorób zawodowych. W 2014 r. przyznano 250 jednorazowych odszkodowań z tytułu uszczerbku na zdrowiu spowodowanego chorobą zawodową, a w w dwóch przypadkach z tytułu zgonu wskutek choroby zawodowej. W porównaniu do 2013 r. wypłacono o 16 (tj. 6,8%) odszkodowań więcej. W 2015 r. wypłacono 245 jednorazowych odszkodowań, czyli o 2% mniej. W latach 2008–2010 przeprowadziliśmy cykl konferencji dla lekarzy „Ryzyka chorób zawodowych rolników".

Najwięcej chorób zawodowych rolników, zakończonych przyznaniem jednorazowego odszkodowania w przeliczeniu na 100 tys. ubezpieczonych, stwierdzono w województwach: podlaskim, warmińsko-mazurskim, pomorskim i śląskim. W tych regionach najczęściej występuje borelioza. W strukturze uszczerbku na zdrowiu wskutek choroby zawodowej dominują choroby powodujące uszczerbek na zdrowiu do 5%.

Zakres działalności prewencyjnej KRUS został określony w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników. Art. 63 tej ustawy zobowiązuje Kasę do prowadzenia działań na rzecz zmniejszenia liczby wypadków przy pracy i chorób zawodowych rolników. Obejmują one: analizowanie przyczyn wypadków i chorób zawodowych, prowadzenie dobrowolnych i nieodpłatnych szkoleń i instruktażu dla ubezpieczonych w zakresie zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym, upowszechnianie wśród ubezpieczonych wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i chorobami zawodowymi oraz zasad ochrony zdrowia i życia, podejmowanie starań o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników. Art. 56 cytowanej ustawy przewiduje, że prezes KRUS może domagać się od dostawców wyrobów i usług dla rolnictwa, których wadliwość – wadliwie świadczona usługa – była wyłączną lub główną przyczyną wypadków przy pracy rolniczej, zwrotu świadczeń powypadkowych wypłaconych poszkodowanym w wypadkach rolnikom lub domownikom.

W 1995 r. prezes KRUS, w porozumieniu z Radą Rolników i ministrami właściwymi do spraw: zdrowia, zabezpieczenia społecznego, rolnictwa i rozwoju wsi, określił „Zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym", będące zaleceniami dotyczącymi wyposażenia gospodarstwa, zabezpieczenia osób w nim pracujących oraz sposobu wykonywania czynności związanych z działalnością rolniczą. W 2008 r. zostały one uaktualnione i dostosowane do obowiązujących w krajach Unii Europejskiej unormowań prawnych i dobrych praktyk rolniczych.

Prezes Kasy corocznie określa kierunki działalności prewencyjnej KRUS. Prezes Kasy ustanowił w 2014 r. następujące kierunki działalności prewencyjnej KRUS:

– prowadzenie planowej działalności prewencyjnej w oparciu o analizę przyczyn i okoliczności zgłoszonych wypadków oraz chorób zawodowych,

– oddziaływanie na likwidację zagrożeń i zapobieganie najczęściej występującym wypadkom, tj. z grup: „upadek osób", „pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń" (w tym również wypadkom przy pozyskiwaniu i gospodarczej obróbce drewna) oraz „uderzenie, przygniecenie i pogryzienie przez zwierzęta",

– upowszechnianie zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym, a także prac i czynności szczególnie niebezpiecznych, których nie należy powierzać dzieciom do lat 15 w gospodarstwach rolnych, wśród rolników, ich dzieci i osób związanych ze środowiskiem wiejskim, poprzez najbardziej sprawdzone działania cieszące się popularnością wśród odbiorców,

– dostosowywanie działań do odbiorców, profilu produkcji w rejonie, istniejących zagrożeń wypadkowych i chorobowych,

– informowanie rolników o sposobach zapobiegania ukąszeniom przez kleszcze i zasadach postępowania w przypadku ukąszenia,

– intensyfikowanie działań prewencyjnych w regionach, w których wypadkowość jest nadal wysoka, a wskaźnik wypadkowości nie ulega zmniejszeniu,

– współpracowanie w prowadzeniu działań z instytucjami zainteresowanymi ochroną zdrowia i życia oraz poprawą bezpieczeństwa i warunków pracy mieszkańców wsi.

Działania prewencyjne KRUS, których celem jest kształtowanie świadomości rolników i ich rodzin oraz promowanie bezpiecznych zachowań w gospodarstwie rolnym prowadzono w 2013 i 2014 r. pod hasłami: „Upadek to nie przypadek", i „Nie daj się wkręcić". Zwracały one uwagę na zagrożenia powodujące upadki osób w gospodarstwach rolnych oraz pochwycenia i uderzenia przez ruchome elementy maszyn i urządzeń. Beneficjentami działań prewencyjnych KRUS są rolnicy i ich rodziny, uczniowie szkół wiejskich i szkół o profilu rolniczym, inne osoby zamieszkujące tereny rolnicze oraz związane ze środowiskiem wiejskim, np. sołtysi, nauczyciele, członkinie kół gospodyń wiejskich, organizacje i związki rolnicze.

Oddziały regionalne i placówki terenowe KRUS organizowały szkolenia z wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym oraz spotkania i pogadanki na temat zagrożeń podczas pomagania przy pracy oraz zabawy dzieci w gospodarstwie rolnym. W 2014 r. przeprowadzono ich 4229 dla prawie 148,3 tys. osób – rolników i ich dzieci oraz osób związanych ze środowiskiem wiejskim. Odbyło się 2708 szkoleń z zakresu bhp, w których udział wzięło prawie 58,2 tys. rolników, uczniów szkół rolniczych i innych osób mieszkających na wsi. Przeprowadzono 1521 spotkań i pogadanek dla ponad 90,1 tys. dzieci wiejskich. Odbywały się one w szkołach podstawowych i gimnazjach, na półkoloniach, koloniach, turnusach rehabilitacyjnych i innych zorganizowanych formach wypoczynku podczas wakacji i ferii.

Samodzielnie lub we współpracy z innymi instytucjami przeprowadzono 2391 olimpiad i konkursów wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym, w których wzięło udział prawie 93,2 tys. osób. W tym zorganizowano 1361 konkursów na bezpieczne gospodarstwo rolne. Ponadto KRUS zorganizował 1866 pokazów bezpiecznej pracy. To bardzo efektywne działanie prewencyjne, które uczy rolników jak postępować, aby uniknąć wypadków. Kasa przeprowadziła 2199 przeglądów gospodarstw i prac polowych.

Podczas targów i wystaw rolniczych, dożynek, festynów i pikników, Dni Otwartych Drzwi w ODR-ach oraz różnych spotkań z udziałem rolników i członków ich rodzin, zorganizowano 838 stoisk i punktów informacyjnych KRUS, które odwiedziło 98,4 tys. osób.

Propagowanie zasad bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym odbywało się również za pośrednictwem środków masowego przekazu – prasę, radio, telewizję, portale internetowe. Media publikowały również zaproszenia do udziału w szkoleniach, seminariach i spotkaniach organizowanych przez KRUS. Kasa wydawała materiały popularyzatorskie, prezes KRUS wystosowywał listy, w których zwracał m.in. uwagę na zagrożenia wypadkowe w gospodarstwach rolnych.

Pracownicy KRUS samodzielnie lub we współpracy z inspektorami pracy udzielali instruktaży podczas oględzin miejsc wypadków. Materiały prewencyjne eksponowano również w salach obsługi interesantów, z których korzystali ubezpieczeni. Kasa uczestniczyła również w tworzeniu systemu ratownictwa przedlekarskiego.

Na slajdach prezentowane są zdjęcia ze szkoleń z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym w 2014 r. dla dorosłych i dla dzieci.

W 2014 r. oddziały regionalne KRUS przeprowadziły prawie 2400 konkursów wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym. Najwięcej dla rolników i innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim. Takie konkursy organizowano również dla dzieci i młodzieży wiejskiej. Uczestniczyło w nich ponad 93 tys. osób – rolników, uczniów szkół podstawowych i rolniczych. Na slajdzie przedstawiono kilka zdjęć z konkursów wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym zorganizowanych w 2014 r. Staramy się, aby nagrodami w tych konkursach były przedmioty, które zwiększają bezpieczeństwo w gospodarstwie rolnym. Są to drabiny, pasy spinające ładunki objętościowe, elektronarzędzia czy poskromy dla zwierząt.

Do sztandarowych konkursów prowadzonych od wielu lat przez KRUS we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencją Nieruchomości Rolnych i Państwową Inspekcją Pracy należy Ogólnokrajowy Konkurs „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne". Ten

konkurs jest prowadzony od 2003 r. Jego celem jest promocja zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym. Uczestniczyło w nim ponad 16 tys. gospodarstw rolnych. Przechodzą one trzykrotne atesty bezpieczeństwa. Można stwierdzić, że w ponad 16 tys. gospodarstw z pewnością poprawił się stan bezpieczeństwa.

Honorowy patronat nad konkursem sprawowany jest przez prezydenta RP. W latach 2003–2005 honorowy patronat objął prezydent Aleksander Kwaśniewski, w latach 2006–2010 – prezydent Lech Kaczyński, a w latach 2010–2014 – prezydent Bronisław Komorowski.

Patronat medialny sprawują I Program TVP SA, dwutygodnik *AgroSerwis* , miesięcznik *AGROmechanika*, tygodnik *Zielony Sztandar* i telewizja interaktywna *AgroNews.com.pl* . W bieżącym roku grono patronów medialnych prawdopodobnie się powiększy.

Przy okazji tego konkursu miesięcznik *AGROmechanika* publikuje wydanie specjalne, w którym opisuje 16 najlepszych gospodarstw w kraju, wskazując na zastosowane w nich rozwiązania techniczne i technologiczne.

Drugim sztandarowym konkursem prowadzonym od 5 lat przez KRUS, we współpracy z Państwową Inspekcją Pracy, jest Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Dzieci. W 2014 r. edycja konkursu przebiegała pod hasłem „Bezpiecznie na wsi – nie zbliżaj się zuchu do maszyny w ruchu", natomiast hasłem ubiegłorocznej edycji było „Bezpieczeństwo na wsi – zwierzaki to nie pluszaki". Celem konkursu jest promowanie pozytywnych zachowań dzieci w otoczeniu pracy rolniczej ich rodziców, poszerzanie wiedzy dzieci na temat bhp w gospodarstwie rolnym, rozbudzanie i rozwijanie wrażliwości estetycznej oraz zdolności twórczych. W 2014 r. w konkursie uczestniczyło 36 400 uczniów z 2509 szkół podstawowych, w 2015 r. – 33 396 uczniów z 2311 szkół podstawowych. Patronat honorowy objął minister rolnictwa i rozwoju wsi.

W 2014 r. KRUS zorganizował 838 stoisk i punktów informacyjnych, które odwiedziło 98,4 tys. osób. Na slajdzie prezentowane są zdjęcia tych stoisk.

Przy współudziale oddziałów regionalnych i placówek terenowych KRUS dla ponad 83,3 tys. osób zostało przeprowadzonych 1866 pokazów bezpiecznej pracy i udzielania pierwszej pomocy. Najwięcej przeprowadzono pokazów środków ochrony osobistej, odzieży roboczej, bezpiecznych drabin i bezpiecznego użytkowania pilarek łańcuchowych. Organizowano również pokazy bezpiecznej obsługi prasy zwijającej oraz innych maszyn do zbioru siana i zielonek, wymiany zużytych oraz uszkodzonych osłon wałów przegubowo-teleskopowych, bezpiecznej pracy kosą mechaniczną, bezpiecznej obsługi pilarek tarczowych i opryskiwaczy, prawidłowego użytkowania gaśnic, a także sprzętu i urządzeń ułatwiających utrzymanie porządku w gospodarstwie rolnym: kos, kosiarek do koszenia trawy, myjek ciśnieniowych, odzieży roboczej.

W 2014 i 2015 r. Kasa wydała nowe broszury prewencyjne dla rolników. Rozłożyliśmy je na stołach w sali obrad Rady. Co roku wydawany jest kalendarz prewencyjny dla rolników, zawierający również opis bezpiecznych zasad pracy w gospodarstwie rolnym. Wydajemy także materiały prewencyjne dla dzieci. KRUS zakupował też materiały promujące bezpieczną pracę w gospodarstwie rolnym. Były one wykorzystywane w działalności prewencyjnej Kasy. Urządzenie do wyciągania kleszczy było rozprowadzane w rejonach, gdzie występuje największa populacja kleszczy i w konsekwencji największa liczba chorób zawodowych. Zakupiliśmy również partię poskromów dla zwierząt, które pozwolą na ograniczenie liczby wypadków z udziałem zwierząt, które występują zwłaszcza na Podlasiu.

Chciałbym teraz przedstawić starania KRUS o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników. Od 1995 r. prezes KRUS nadaje „Znak Bezpieczeństwa KRUS" maszynom i urządzeniom o wysokim poziomie bezpieczeństwa lub innym wyrobom zwiększającym bezpieczeństwo pracy rolniczej. Do chwili obecnej prezes Kasy wydał 67 zezwoleń upoważniających 31 producentów do oznaczania „Znakiem Bezpieczeństwa KRUS" prawie 219 wyrobów. Najnowsze zezwolenia prezesa dotyczą bron talerzowych wyprodukowanych przez firmę „BURY", przyczepianego opryskiwacza rolniczego GOLIAT, którego producentem jest Fabryka Maszyn Rolniczych „KRUKOWIAK", odzieży ochronnej i środków ochrony indywidualnej dla rolników produkowanych przez 3M Poland Sp.

z o. o. z Kajetan k/Warszawy, agregatu uprawowego produkowanego przez firmę AGRO -MASZ.

Prezes KRUS nadaje również wyróżnienia targowe „Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym". Od 1996 r. przyznał 58 wyróżnień targowych 48 dostawcom wyrobów prezentowanych na międzynarodowych targach i wystawach rolniczych: SAWO, POLAGRA, AGROTECH, AGROPARK, AGRO SHOW. W 2014 r. wyróżnienie otrzymał zbiornik dwupłaszczowy produkowany przez firmę Fortis Technology z Niepruszewa k/Poznania. W ubiegłym roku wyróżnienie otrzymał siewnik do nawozów mineralnych wyprodukowany przez firmę „SIPMA".

Kasa zakwestionowała jakość 69 wyrobów stwarzających zagrożenia wypadkowe wprowadzonych na rynek krajowy przez 38 dostawców. W postępowaniach regresowych na podstawie art. 56 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, KRUS ubiegał się od 22 producentów o zwrot wypłaconych świadczeń z tytułu ubezpieczenia wypadków przy pracy rolniczej lub nagłej choroby zawodowej osobom poszkodowanym, które uległy wypadkom z powodu wadliwej konstrukcji maszyn do produkcji rolniczej.

Wszystkie działania prewencyjne KRUS są popularyzowane na stronie internetowej *www.krus.gov.pl* za pomocą kalendarza wydarzeń prewencyjnych. Koszty działalności prewencyjnej w 2014 r. wyniosły 2168 tys. zł. W ubiegłym roku wydaliśmy podobną kwotę. W przeliczeniu na jednego ubezpieczonego wydatkowano na działania prewencyjne 1,4-1,5 zł.

Podsumowując – od 1993 r. prawie trzykrotnie zmniejszyła się liczba wypadków przy pracy rolniczej zgłaszanych do jednostek organizacyjnych KRUS, wskaźnik wypadkowości zmniejszył się prawie 2,5-krotnie, zmalała także ponad czterokrotnie liczba wypadków śmiertelnych. To z pewnością efekt nie tylko zmian gospodarczych i ekonomicznych w kraju, ale również zmiany świadomości rolników spowodowanej 20-letnim oddziaływaniem KRUS i wielu instytucji w zakresie ochrony zdrowia i życia.

Członkowie Rady otrzymali materiał „Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników oraz działania prewencyjne KRUS w 2014 r.". Obecnie opracowujemy informację za 2015 r.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

Dziękuję za szczegółowe przedstawienie informacji. Otwieram dyskusję. Kto z państwa chciałby zabrać głos?

**Zastępca przewodniczącego Rady Ochrony Pracy Danuta Koradecka:**

„Znak Bezpieczeństwa KRUS" stymuluje producenta oznaczonego wyrobu do dalszych działań. Chciałabym zwrócić uwagę, że firma 3M Poland, która m.in. produkuje środki ochrony, jest zobowiązana do przedstawiania tych wyrobów w systemie badań i certyfikacji. Dodatkowe wyróżnianie firmy zagranicznej – z przedstawicielstwem w Polsce – w sytuacji, kiedy są polscy producenci spełniające wymogi określone normami europejskimi, stanowi swego rodzaju „naddatek". Proponuję, aby w przypadku środków ochrony pozostawić jeden system.

**Główny specjalista w Biurze Prewencji i Rehabilitacji KRUS Zbigniew Rapacki:**

W procesie certyfikacji wiele instytucji wypowiada się w sprawie nadania lub nie „Znaku Bezpieczeństwa KRUS". To dodatkowa atestacja i certyfikacja.

**Zastępca prezesa KRUS Janina Pszczółkowska:**

Rozważmy tę kwestię. Opinia pani profesor jest dla nas cenną uwagą.

**Przewodniczący Rady Ochrony Pracy Janusz Śniadek:**

Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos? Nie widzę zgłoszeń.

Projekt stanowiska Rady w tej sprawie przygotuje Zespół ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Środowisku Pracy. Posiedzenie Zespołu odbędzie się 4 lutego br. o godz. 13:00 w siedzibie Rady.

Informuję, że będziemy kontynuowali prace w zespołach: ds. Prawno-Organizacyjnych, ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Środowisku Pracy, ds. Nauki, Edukacji i Promocji oraz Współpracy z Partnerami Społecznymi, ds. Skarg. Proszę członków Rady o deklarację pracy w poszczególnych zespołach.

Wyczerpaliśmy porządek dzienny. Zamykam posiedzenie Rady Ochrony Pracy.

**m.k.**